

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

יום-השנה לרבנית

בשבט קודש זו, כ"ב בשבט, חל יום-השנה העשרים ושניים להסתלקות הרבנית הצדקת **חיה-מושקא שניאורסון**, רעייתו של הרבי מליובאוויטש. נשי חב"ד בארץ ובעולם מקיימות סדרת אירועים לזכרה. האירוע המרכזי הוא הכינוס העולמי של השלוחות, מכל קצוות תבל, המתקיים בארה"ב. בתי-חב"ד בארץ מקיימים אירועים מיוחדים לנשים לכבוד היום הזה.

עצרת תפילה בחברון

ביום שני בשבוע הבא, כ"ד בשבט, יחול יום ההילולא ה-122 של הרבנית מנוחה-רחל סלונים, בתו של אדמו"ר האמצעי מליובאוויטש, הטמונה בחברון. עלייה המונית לקברה ועצרת תפילה תחל בע"ה בשעה 4:30 אחה"צ, ובשעה 7 בערב תהיה התוועדות מרכזית במרכז גוטניק. פרטים בטל' 052-4295568.

כינוס 'חרדים לסביבה'

ארגון 'חרדים לסביבה' מקיים כינוס בכ"ד בשבט, והוא ייוחד לנושא 'בנייה ירוקה במגזר החרדי'. ישתתפו: הראשון לציון הרב **שלמה משה עמאר**, השר להגנת הסביבה **גלעד ארדן**, שר התשתיות הד"ר **עוזי לנדאו**, מנכ"ל חברת החשמל מר **עמוס לסקר**, חברי כנסת, ראשי הערים החרדיות, ראשי הקהילה העסקית, אנשי תקשורת. בכינוס יוכלו המשתתפים להיפגש עם אדריכלים בעלי שם בתחום התכנון והבנייה הירוקה בישראל. טל' 03-5706681.

משפחת מגנטי

חברת יצירת מגישה את **שושי בגינה** - עוד מוצר בסדרת משפחת מגנטי. המשחק הזה יוצא לאור לכבוד ט"ו בשבט, ומאפשר לילדים להכיר את עולם הצומח. הפצה: גרינטק, טל' 01-700-700015.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
5:00	5:33	5:49	5:09
6:01	6:35	6:43	6:06

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 072-2770100 • פקס 03-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

מקורו של המוסר בהרסינו

המוסר אינו יכול לעמוד בפני-עצמו, כליד התבונה וההיגיון, אלא הוא חייב להתבסס על צו אלוקי עליון. רק כך אנו יודעים מה נכון ומה פסול, מה מוסרי ומה בלתי-מוסרי

לנו הקב"ה את הקודים המוסריים האמיתיים, וכך אנו יודעים מה נכון ומה פסול, מה מוסרי ומה בלתי-מוסרי.

חברה שאינה משתיתה את המוסר שלה על אמונה בבורא עולם, עלולה לחטוא לא רק באימוץ נורמות אכזריות ורצחניות, אלא עלולה לפנות גם לקצה השני - למוסריות-יתר, מוסריות מעוותת ומזוייפת. כך אנו מוצאים כיום בתוכנו מי שחסים ומרחמים על פושעים רצחניים, נטולי צלם אנוש. זה מה שקורה כאשר המוסר נשען על מחשבה אנושית ואין לו עוגן מוצק שמקורו בצו אלוקי.

שכל ערמומי

מתברר שגם כדי לקיים דיבר פשוט כמו 'לא תגנוב' נדרשת התגלות אלוקית אדירה. השכל האנושי יודע להיות ערמומי ומפותל כדי למצוא צידוקים לכל דבר. הוא כבר יטהר את השרץ בק"ן טעמים. הוא יסביר שבעצם זו לא גנבה, אלא הלוואה לזמן קצר. ובכלל, למה לא לקחת קצת מכספו של איש עשיר, שהכסף הזה לא חסר לו, ואולי הוא אפילו לא ירגיש בהיעלמותו. מחסנית התירוצים תספק נימוקים בשפע.

יהודים יראי-שמים ומדקדקים במצוות מכירים היטב את עורמת היצר דווקא במצוות פשוטות כאלה. בעוד בהלכות כשרות, שמירת שבת ותפילין פסק-ההלכה הכתוב בשולחן-ערוך מתקבל כדבר סופי ומחייב, הרי בעניינים שבין אדם לחברו נדרש מאמץ מיוחד, כי השכל תמיד מוצא 'היתרים' כאלה ואחרים.

לכן גם הדיברות 'לא תרצח' ו'לא תגנוב' ניתנו לנו באותו מעמד אלוקי נורא-הוד. הדבר נועד להטמיע בתודעתנו שקיומן של המצוות האלה צריך להיות מבוסס על אותה התבטלות שאנו חשים כלפי מצוות-על-שכליות. כשם שאין איש מעלה על דעתו לערב את שכלו בענייני שבת וטומאה וטהרה, אלא הוא מקבל ללא היסוס את הכתוב בתורה - כך עלינו לקבל בקבלת-עול מוחלטת את פסק התורה בעניינים שבין אדם לחברו. כי האמונה והכניעה המוחלטת לצו האלוקי הן הבסיס האמיתי של המוסר.

עמד הר-סיני היה אירוע רב-עוצמה שאין לנו שום יכולת לתארו. בפעם הראשונה והיחידה בהיסטוריה נתגלה הקב"ה לעיני עם שלם, במעמד נורא-הוד, ונתן לנו את עשרת הדיברות, שהם יסוד התורה כולה. אבל כשאנו מתבוננים בדיברות האלה מתברר שרבים מתוכם הם דברים פשוטים ומובנים מאליהם: 'לא תרצח', 'לא תגנוב' וכדומה. לכאורה אלה ערכים מוסריים בסיסיים, שבלעדיהם אין חברה אנושית יכולה להתקיים. למה הייתה דרושה התגלות עצומה של הקב"ה כדי להנחיל דברים פשוטים כאלה, שההיגיון האנושי מחייב את קיומם?

מסבירים חכמי ישראל שבכך הקב"ה מלמד אותנו שאין מוסר אנושי המנותק מהאמונה בבורא-עולם. המוסר אינו יכול לעמוד בפני-עצמו, כליד התבונה וההיגיון, אלא הוא חייב להתבסס על צו אלוקי עליון. ערכים שמתבססים על ההיגיון האנושי בלבד - הם בהכרח מעוותים ובלתי-נכונים.

האם הרוב קובע?

אין שום אפשרות לקבוע ערכים על סמך השכל האנושי לבדו. כל חברה קבעה לה קודים מוסריים על סמך מה שנראה לה נכון. בספרטה חשבו שצריך להרוג ילדים חלשים ובעלי-מום, כדי שלא יסבלו וכדי שלא יפגעו בחישול הצבאי. האסקימואים סברו שיש להפקיר זקנים וחולים, כדי שלא יהיו נטל על הצעירים והחזקים. והגרמנים חשבו שנכון מאוד לרצוח את הגזעים ה'נחותים', כדי לשמור על עליונותו של 'הגזע העליון'.

כל חברה כזאת הייתה יכולה להגן בהיגיון רב על 'ערכיה', ולהסביר מדוע הם מוצדקים ונכונים ביותר. ובאמת, מניין לנו שהם אינם צודקים? מהיכן אנו שואבים את הביטחון שהתנהגותם הייתה בלתי-מוסרית, מחרידה ופושעת? האם הרוב קובע בשאלות של מוסר וערכים? ואם הרוב הופך את דעתו, האם ערכי המוסר משתנים על-פי תנודות דעת-הקהל?

יש לנו בסיס איתן אחד - התורה. בתורה מסר

'לתבל' את היצר

אינה בהשמדת היצר, אלא להפך, ב'שחיתותו' וברתימתו לענייני הקדושה.

שלמות עתידית

על כך אמרו חז"ל "אין ושחט אלא ומשך". פעולת 'משיכה' היא פעולת קניין, שאינה מחוללת שינוי בעצם מהותו של החפץ, אבל היא מעבירה אותו לרשותו של האדם שעשה את המשיכה. כך גם השחיטה עניינה להעביר את בעל-החיים מ'רשות הרבים' ל'רשות היחיד' - רשותו של הקב"ה, יחידו של עולם.

שלמות זו של 'שחיתת' יצר הרע תהיה לעתיד לבוא, בזמן הגאולה, אבל הכוח לכך ניתן בעת מתן התורה על הר-סיני. ועל כך הקב"ה אומר: "בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין". מתחילת הבריאה, מיד עם בריאתו של יצר הרע, כבר נברא הכוח 'לתבל' ולהפכו לקדושה, והוא התורה, שניתנה בהר-סיני. אלא שכיום הכוח הזה עדיין נסתר ובזמן הגאולה יתגלה במלואו ואז אכן 'יתובל' היצר ויהיה משרת הקדושה בלבד.

(תורת מנחם כרך ח, עמ' 229)

ה'תבלין', שבאמצעותו אפשר 'לתבל' את יצר הרע ולרתום אותו לעבודת ה'.

עניין זה בא לידי ביטוי גם במאמר חז"ל שלעתיד לבוא ישחט הקב"ה את יצר הרע. בפשטות מבינים זאת שהקב"ה ישמיד את היצר ויאבדו מן העולם, אבל לו זאת הייתה הכוונה, היה צורך להשתמש בביטוי שמבטא אבדון. הביטוי שחיתה משמעותו הפוכה - הכשרת בשר לאכילה.

שחיטה כהכשרה

הביטוי שחיטה אכן מבטא את ייעודו של יצר הרע. השחיטה אינה משמידה את גופו של בעל-החיים, אלא מוציאה ממנו את הדם והחיות, ואז אפשר לאוכלו ולהפיק ממנו את התועלת, על-ידי שהוא עצמו נעשה "דם ובשר מבשרו" של האדם.

זה גם ייעודו של יצר הרע - להוציא ממנו את החיות השלילית ואת התאוה לענייני העולם הזה, ולרתום את ההתלהבות הגדולה שלו לענייני הקדושה. יצר הרע מתאפיין בחום טבעי ובהתלהבות גדולה, ואת הכוחות האלה צריך להעמיד לשרות הקדושה. לכן התכלית

רשתנו מספרת על מעמד הר-סיני, שבו קיבלו בני-ישראל את התורה. אחד מתפקידיה של התורה נרמז בדברי חז"ל: "בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין". לשון חז"ל דורש הסבר. לכאורה יצר הרע הוא דבר שלילי ויש להילחם בו, ואילו 'תבלין' אינו משמיד את הדבר שמתבלים אותו אלא מתבל אותו.

כאן רואים עד כמה בתורה כל דבר מדויק בתכלית, ואפילו שימוש בדימוי ובמשל יש בו כוונה מיוחדת. אכן, תכליתה של העבודה עם יצר הרע אינה השמדתו ואובדנו, אלא 'תיבולו', כדי שיהפך לגורם מועיל וחיובי. זה עניינו של תבלין, שנותן טעם מיוחד למאכל, כדי שהאדם יוכל לאוכלו ולהזין באמצעותו את גופו.

לא להאביד

התורה מצווה: "ואהבת את ה' אלוהיך בכל לבבך", ופירשו חז"ל: "בשני צדיק". לא דיי שיהודי אוהב את ה' ביצר הטוב, אלא עליו להחדיר את האהבה לקב"ה גם ליצר הרע, ולהביא גם אותו לידי אהבת ה'. הכוח לחולל מהפך כזה ביצר הרע בא מהתורה, שהיא

מן המעיין מתן תורה | מאת הרב אליעזר ברוד

מירידה לעלייה

"ויסעו מרפדים ויבואו מדבר סיני" (שמות יט, ב). חז"ל אומרים: 'רפדים' - שרפו ידיהם מן התורה, אבל דווקא מהירידה הזאת באו לקבלת התורה. ללמדנו שכל ירידה יכולה להיות גם הכנה לעלייה מחודשת.

(רבי צדוק הכהן מלובלין)

הגילוי השלישי

מתן תורה היה הגילוי השלישי שזכו לו בני ישראל מאז יציאתם ממצרים. הגילוי הראשון היה בשעת יציאת מצרים עצמה, כשנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם. הגילוי השני היה בשעת קריעת ים-סוף, שאז כל אחד ואחד הראה באצבעו ואמר "זה א-ל", והגילוי השלישי היה במעמד הר-סיני, והוא התחיל עם בואם למדבר סיני.

(ספר המאמרים תש"ב)

כוח העם כולו

"ויענו כל העם יחדיו... כל אשר דיבר ה' נעשה" (שמות יט, ח). רק בכוח "כל העם יחדיו" אפשר לקיים את כל התורה, שכן יש מצוות רבות התלויות ברבים ובציבור, ואיי-אפשר לקיימן ביחיד.

(הגר"א)

בירור התחתית

"ויתייצבו בתחתית ההר" (שמות יט, ז). "בתחתית ההר" דווקא, משום שהמטרה והכוונה של נתינת התורה הייתה שהאדם יברר את גשמיות העולם ויעשה דירה לקב"ה בתחתונים דווקא.

(לקוטי שיחות)

חיות במקום ובזמן

"והר סיני עשן כולו" (שמות יט, יח). 'עשן' ראשי-תיבות 'עולם, שנה, נפש'. 'עולם' מייצג את המקום; 'שנה' את הזמן; 'נפש' את החיות. ה'עשן' שהיה בשעת מתן תורה נועד לתת כוח ויכולת לברר ולהעלות את המקום והזמן ולהכניס בהם אור וחיות אלוקים.

(ספר המאמרים תש"א)

הנקודה הפנימית

"וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים" (שמות כ, טו). העם ראה והתפעל מהחיצוניות של הדברים, מהקולות, מהברקים ומקול השופר, אך משה "ניגש אל הערפל אשר שם האלוקים" - משה רבנו ניגש אל הנקודה הפנימית.

(רבי מנחם מנדל מקוצק)

אמרת השבוע

לא תגנוב

חריפותו ושינויותו של רבי יצחק מאיר מגור, בעל 'חידושי הרי"ם', ניכרה בו כבר בהיותו ילד. למדני העיר אהבו להתפלפל עמו בדברי תורה ונהנו מהברקותיו.

פעם אחת שאלו אחד הלמדנים: "בפרשת מתן התורה נאמר 'וכל העם רואים את הקולות'. לשם מה היו צריכים לראות את הקולות, וכי אילו שמעו בלבד את דברי ה' לא היו חודרים לליבם?".

נענה הילד מיד: "אילו לא היו בני-ישראל רואים את הקולות, היה מקום להתחכם ולטעון שבעצם לא נאמר 'לא תגנוב' אלא 'לו תגנוב', שכביכול מותר לגנוב לשם שמים. לכן ראו את הקולות, והכול ראו שנאמר 'לא תגנוב', וממילא אין עוד מקום לתירוצים ולאמתלאות..."

רצף של ניסים

"באותו בוקר התעוררתי בהרגשה לא-טובה", פותח דב נבו (49) מנתניה את סיפורו המדהים. "הרגשתי הרגשה מזוהה בידי השמאלית, והיא גם רעדה מעט. התלבטתי אם ללכת לבית-הכנסת, אולם נזכרתי שזה יום של קריאת התורה והחלטתי להתאמץ. בני נהג ברכב, ובבואנו לבית-הכנסת נפלה שקית התפילין מידי השמאלית. התעלמתי והרמתי את השקית בידי הימנית.

"כשהגענו לקריאת התורה קראו לי לעלות לתורה. הרגשתי שאיני מסוגל לקום. רציתי לומר שקשה לי לקום ולא הצלחתי להוציא הגה מפי. בני עלה במקומי. בסיום התפילה סייע עלי בני לצאת מבית-הכנסת, ואז מעדה רגלי השמאלית ונפלתי היישר אל דלת הזכוכית. רק תפיסתו החזקה של בני מנעה זאת ברגע האחרון.

"זה היה בדיוק לפני שנה, באחד מימי חודש שבט. קבענו לחגוג ביום הזה את יום-ההולדת השבעים של אבי. תכניות והצעות של אחיותי ושלי עלו וירדו, ולבסוף התקבלה דעתי, כי מכיוון שאבא אוהב את ירושלים, יש לערוך את האירוע בירושלים דווקא. טרם יכולתי לשער עד כמה החלטה סתמית זו תהיה הרת-גורל בעבורי.

"הוחלט שכל המשפחה תצא יחדיו באוטובוס, נעשה מסלול הליכה באזור עין-כרם, ולאחריו נחגוג אירוע צנוע בקרבת מקום.

"כמה ימים קודם לכן חליתי בשפעת כבדה וסבלתי משיעול קשה. ובכל-זאת, גם החולשה הפתאומית שפקדה אותי באותו בוקר עדיין לא גרמה לי לשנות את כוונתי להתלוות לטיול ולחגיגה.

"אשתי חששה לנוכח מצבי ונועצה באימי, אחות במקצועה. השתיים החלו להפציר בי לוותר על ההשתתפות באירוע ולהישאר בבית. התנגדתי בנחרצות. לא ייתכן שאיעדר דווקא באירוע שכל-כולו לכבוד אבא. אני נוסע, סיימתי את הדיון. 'לכל היותר לא אשתתף במסלול ההליכה'.

"עליתי לאוטובוס בעזרת בני משפחתי, ומכאן והלאה איני זוכר דבר... מתברר שבמשך כל הנסיעה הייתי מנומנם או מטושטש, אך הסובבים אותי עדיין לא שמו לב לשינוי במצבי. רק לקראת הגעתנו לאזור עין-כרם הבחינו פתאום אשתי ואימי שהצד השמאלי של פניי שמוט ונפול. הן הבינו הכול.

"יש כאן גבר צעיר באמצע אירוע מוחי, תשלחו..."

"צוות רופאים הובהל למקום, נערכו לי בדיקות סייטי ועוד. הבדיקות הראו כי יש הפרעות חמורות בזרימת הדם למוח. הושארתי בהשגחה, ופתאום, בשעת ערב מוקדמת, הבחינה אשתי

"בדיוק באותו רגע בא למקום בן-דודי ברכבו הפרטי. הוכנסתי מיד אל רכבו, ובתוך דקות אחדות הייתי בחדר המיון של המרכז הרפואי הדסה עין-כרם. "הפקידה שקיבלה אותנו הביטה בי לרגע ומיד עזבה את הניירות והרימה את הטלפון. היא קראה לתוך הפומית:

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוך

רגע ההתחלה

סדר הגאולה שהרמב"ם קובע מצייר תהליך הדרגתי. מתעוררת אפוא השאלה: מתי בדיוק מתחילה הגאולה – בשלב ה"יעמוד מלך"? ואולי רק כשמגיעים ל"בחזקת שהוא משיח"? ואולי לאחר מכן, בשלב ה"עשה והצליח וניצח כל האומות"? ואולי בשלב מתקדם עוד יותר, כשהוא בונה את בית-המקדש ומקבץ את נידחי ישראל?

ובניסוח אחר: מתי היא ביאת המשיח והתגלותו? האם מיד כש"יעמוד מלך", ואולי רק כשהוא נעשה 'בחזקת משיח' או אולי רק כשהוא מגיע למעמד של 'משיח בוודאי' אנו רשאים להכריזו שבא משיח-צדקנו?

מהכנות לוודאות

הרבי מליובאוויטש הדגיש פעמים רבות בשיחותיו ובאגרותיו (ליקוטי-שיחות כרך ה, עמ' 149; כרך כז, עמ' 256; כרך כח, עמ' 135) כי התחלת הגאולה עצמה היא בשלב שבו המשיח "בנה מקדש במקומו"; כלומר – לאחר בניין בית-המקדש השלישי. זה השלב שבו מתחילה בפועל הגאולה האמיתית והשלמה, וזו הנקודה שבה כבר אפשר לקבוע שהמלך המשיח בא ונתגלה. קודם לכן, גם לאחר שעם-ישראל כבר יודע שיש 'בחזקת משיח', ואפילו לאחר שהגיע השלב "עשה והצליח וניצח כל האומות" – עדיין אין אלה אלא הכנות, ואילו הגאולה עצמה טרם החלה ועדיין המשיח לא בא.

ההסבר לכך פשוט: עד שלב בניין בית-המקדש עדיין אין לפנינו מצב של 'משיח בוודאי'. גם לאחר שהגענו לנקודה שבה אפשר לקבוע כי לפנינו 'בחזקת משיח', לפחות תיאורטית ייתכן שהמהלך ייעצר חלילה ולא יתקדם מעבר לכך, וכפי שהרמב"ם ממשיך ואומר (הלכות מלכים פרק יא הלכה ד, בחלק שהשמיט הצנזור): "ואם לא הצליח עד כה, או נהרג – בידוע שאינו זה שהבטיחה עליו תורה, והרי הוא ככל מלכי בית-דוד השלמים והכשרים שמתו". לכן לא ייתכן להגדיר שלב זה כהתחלת הגאולה, כי משעה שהחל הקב"ה לגאול את עמו לא ייתכן שום אפשרות שהגאולה תתבטל.

התחלת הגאולה וביאת המשיח והתגלותו הן רק כאשר מגיעים לנקודת אל-חזור חד-משמעית – כאשר כבר ברור על-פי ההלכה שזה המלך המשיח ושזו הגאולה האמיתית והשלמה. שלב זה מתחיל בבניין בית-המקדש, שהרי את בית-המקדש בונה רק המשיח ולא אחר, וממילא כאשר נבנה בית-המקדש השלישי, אין לנו ספק שאכן בא משיח (ראה ליקוטי-שיחות כרך טו, עמ' 493). זו התחלת הגאולה, והשלמת התהליך באה אחר-כך, כאשר המלך המשיח מקבץ את נידחי ישראל, ואז אנו מגיעים אל הגאולה האמיתית והשלמה.

מעמד חדש

התבוננות מעמיקה בדברים האלה מאפשרת לנו להגדיר במונחים נכונים את מציאות ימינו. מוסכם על הכול כי בימינו מתקיימים כל סימני חז"ל על תקופת 'עקבתא דמשיחא'. יתרה מזו, בשנים האחרונות מתחוללים תהליכים שבהחלט נושאים עמם את רוח הגאולה. אבל כל אלה אינם אלא הכנות, הכשרת העולם לקראת הגאולה, 'טעימת' קטנה מהטוב הצפוי לנו – לא הגאולה עצמה.

מהלכי הגאולה משולים לנישואין. לפני החתונה קורים הרבה דברים – השידוך, כתיבת התנאים, קביעת מועד החתונה וכו', אבל החתונה עצמה מתחילה בנקודה אחת ברורה – ברגע הקידושין. אז, באחת, משתנה המעמד, ובני-הזוג נעשים בעל ואישה לכל דבר. גם הגאולה היא מצב חדש, מעמד חדש; הגלות מתבטלת, ואנו נכנסים לעידן הגאולה. מעבר זה נוצר רק עם בניין בית-המקדש. אז מסתיימת הגלות ומתחילה הגאולה. כל השלבים הקודמים לכך אינם אלא הכנות. אלא שגם ההכנות מעוררות התרגשות והתפעמות ומגבירות את הציפייה להמשך הגדול.

כי איני מגיב. מבוהלת הזעיקה את הרופאה וזו פסקה כי עליי להיכנס בדחיפות לניתוח ראש.

"עזרה ההשגחה והמומחה מספר אחת בארץ בתחום הזה, הפרופ' חוסה כהן, היה במקום ועשה את הניתוח. הוחלט כי תחילה ייערך ניתוח אבחוני, לאתר את הבעיה וחומריתה, ובמידת הצורך יעשו גם ניתוח טיפולי, כדי לנסות לתקן את הפגיעה.

"במהלך הניתוח יצא הפרופ' כהן והראה לאשתי צילום של המוח. צד שמאל נראה במצב טבעי, כמו נהר מתפצל לנחלים קטנים של דם, אולם הצד הימני נראה לבן לגמרי, מהסיבה הפשוטה: לא הייתה שם זרימת דם כלל.

"הפרופסור אמר לאשתי בכובד-ראש: 'חייבים לעשות מיד את הניתוח הטיפולי, אך מחובתי להבהיר כי הסיכוי שהניתוח יצליח קלוש למדי. יש סבירות גבוהה שהניתוח יסתיים בגרוע מכול. גם אם יישאר בחיים,

סביר להניח שישקע בתרדמת. הסיכוי שיחזור לאיתנו נראה אפסי. אך העובדה שאת אם צעירה ושיש לך ילדים קטנים בבית, מניעה אותי לעשות גם את המאמץ חסר הסיכוי, ובלבד שנוכל לומר כי ניסינו הכול כדי להצילו'.

"בניתוח התברר שהסתימה הייתה בצוואר. המנתחים הכניסו לעורק שלושה 'סטנדים', כדי להרחיב את מעבר הדם. לאחר מכן הסבירו הרופאים שבגלל השיעול האינטנסיבי, נפגע שממנו סבלתי בימים הקודמים, נפגע העורק ומכאן נגרמו ההפרעות בזרימת הדם.

"התעוררתי מהניתוח בבוקר. בתחילה התקשיתי בדיבור ובתנועה, אך התאוששתי בקצב מהיר. שבוע אחרי הניתוח השתחררתי צועד על רגליי. זאת לתדהמת הרופאים, הרגילים לתהליך שיקומי ארוך גם במצבים הטובים.

"כעבור חמישה חודשים השתתפתי במירון של עשרה קילומטרים, ולפני כחודש רצתי ריצת מרתון (42 קילומטרים!). בה-בעת הגברתי את השתתפותי בשיעורי התורה, ומאז האירוע סיימתי חמש מסכתות בגמרא!

"כשאני חושב על מה שאירע לי אני מצטמרר מרצף מהלכי ההשגחה. אילולא נסעתי לאירוע של אבא, ונודמנתי בדיוק בזמן למרכז הרפואי הטוב ביותר, שבו פועל המנתח הגדול בארץ, ואילו נשארוני בבית – היה הדבר עלול להסתיים אחרת לגמרי. אין לי ספק כי זכות מצוות כיבוד אב, ששכרה אריכות ימים, היא שעמדה לי וניצלת ביני-ניסים".

"חז"ל אמרו 'היזהרו בבני עניים, שמהם תצא תורה'. העני אינו מתבייש לבקש לחם כשהוא רעב. לכן גם כשאינו מבין עניין בתורה אין הוא מתבייש לבקש ולשאול" (רבי דביבער מביאלה)

פתגם חסידי

להיות רב צבאי בהאיטי

מניין החלות?

את השבת הזאת הרב אופן וחברי המשלחת לא ישכחו. כל הבנות והנשים במשלחת באו לבית הכנסת המאולתר להדליק נרות שבת. לתפילה בליל שבת הצטרפו יהודים הנמנים עם המשלחות הזרות. "האווירה הייתה מחשמלת. לראות את כל חברי המשלחת הישראלית, לצד יהודים ממדינות אחרות, מלוכדים, שרים 'שלום עליכם' על אדמת האיטי - זה מחזה מרגש שנוצר בלב כולנו", הוא אומר.

לאחר התפילה ערכו קידוש וניגשו לסעודת השבת. "במאהל היו מאות חלות, שאפתה במסירות רעייתו של הרב פלמן. אחד מחברי המשלחת שאל מניין החלות, והשבתי לו כי הן מבית-חב"ד. הוא השיב: 'כן, הרגשתי טעם של בית-חב"ד'. נזכרתי בשבתות בבית-חב"ד בתאילנד..."

בין הישראלים בלט אלוף-משנה בצבא גואטמלה, אהרון קדוש שמו. "זה יהודי המשרת בצבא גואטמלה מטעם האו"ם. הוא הרגיש ממש בבית. בשבת כיבדנו אותו בעלייה לתורה", מסביר הרב אופן.

"מי יקשור אותנו היום?"

במשך השבוע השני המשיך הרב אופן בפעילות היהודית. "עבדתי קשה פיזית", הוא אומר. "אין ספור הנחות תפילין ודאגה לכל שירותי הדת. היה צימאון גדול ממש. כשנמצאים במקום כזה יש רצון גדול יותר מצד כולם להתקרב ליהדות. יום אחד

המשלחת הישראלית להאיטי זכתה לשבחים רבים והביאה כבוד רב לישראל. מאחורי פעילות החילוץ, הרפואה וההצלה התרחשה עוד פעילות, מפורסמת פחות. עליה פיקד רס"ן הרב שאול אופן, רב בה"ד 16 של פיקוד העורף.

מה עושה רב צבאי בהאיטי? מתברר שהרבה. "האחריות שלנו, מטעם הצבא, היא לכל שירותי הדת: הקמת בית-כנסת מאולתר, אוכל כשר, תמיכה מורלית וגם זיהוי חללים, שלשמחתנו לא נזקקנו לו", אומר הרב אופן לשיחת השבוע.

מלאך בשדה

"יצאנו לאחר התארגנות קצרה ולא היה ברור לי איך אמצא פתרונות לכל הצרכים", הוא מספר. "אך מיד עם רדתנו מהמטוס אני רואה מולי רב, מחייך חיוך רחב, ועמו אוכל כשר והרבה רצון לעזור. זה היה שליח חב"ד ברפובליקה הדומיניקנית, הרב שלום פלמן, שנסע ברכבו שבע שעות רצופות כדי לקבל את פנינו. אמנם אני חסיד חב"ד ולכאורה הכול מוכר לי, אבל רק כשראיתי אותו לרגלי המטוס הבנתי יותר את משמעות המושג 'שליח חב"ד'."

שאר חברי המשלחת ירדו מהמטוס ועמם ציוד חילוץ ורפואה, ואילו הרב אופן ירד מכבש המטוס ובידו ארון-קודש נייד, סידורי תפילה, זוגות תפילין וטליתות. "הגענו לשטח סמוך לכניסת השבת. הכול היה תוהו-ובוהו ממש", הוא מתאר. "הקמנו מיד בית-כנסת מאולתר."

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

עמידה בעשרת הדיברות

שאלה: למה הציבור נוהג לעמוד כשקוראים בתורה את עשרת הדיברות?

תשובה: נפסק בשולחן-ערוך שאין צריך לעמוד בשעת קריאת התורה בכלל, והרמ"א מביא שיש מחמירים ועומדים. אולם בעת קריאת עשרת הדיברות מנהג קדום ונפוץ בקהילות רבות הוא שהציבור עומד. וכן מנהג חב"ד לעמוד, ופני הקהל אל ספר-התורה.

בגמרא אמרו שהכוהנים בבית-המקדש היו קוראים את עשרת הדיברות בתפילתם בכל יום, וביקשו חכמים לקבוע זאת גם בבית-הכנסת, אולם לא קבעו "מפני תרעומת המינין". כלומר, שלא יאמרו הכופרים לעמי-הארץ שרק עשרת הדיברות הם אמת ולא כל התורה, ויוכיחו זאת ממה שרק אותם קוראים בכל יום.

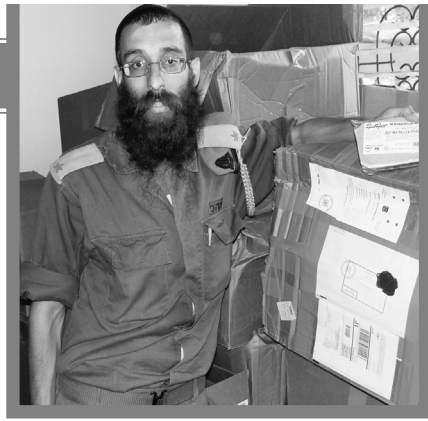
על-פי סוגיה זו (שאמנם לא הובאה בפסקי הרמב"ם), תמך הרמב"ם בתשובתו בביטול המנהג לעמוד בקריאת

עשרת הדיברות, כדי שלא לתת פתחון-פה למינים (הקראים היו פעילים ביותר בתקופתו; אך בתשובה זו מפורש שהכוונה בנדון זה לכיתות אחרות). ה'לבוש' שלל חשש זה, מפני שכיום "אין המינים מצויים בינינו". ויש אומרים, שכיוון שנהוג לעמוד גם בשירת הים וב'חזק' שבסיום החומשים, אין מקום לטעות זו.

גם בין הפוסקים הספרדים יש שחייקו את המנהג, אף-כי ה'יחווה דעת' והרב מרדכי אליהו פסקו כרמב"ם, לשלילה, בין השאר מפני שגם כיום יש האומרים שרק עשרת הדיברות הם מן השמים.

במקום שנהגו לעמוד, גם מי שנהגו תמיד לשבת חייב לעמוד עם הציבור, שלא ייראה כמזלזל בכבוד התורה. ולדעת ה'יחווה דעת' יעמוד מתחילת קריאת הפרשה או מתחילת העלייה לתורה.

מקורות: ברכות יב,א, וירושלמי שם ה"ה. שו"ע או"ח קמ"ד ונו"כ לבוש סי' תצב. שו"ת הרמב"ם (בלאו) רסג. אגרות משה או"ח ד,כב. ישכיל עדי"ב, חא"ח א' יחווה דעת א,כט. ו.ח. ספרים: לדוד אמת ז,ה. טוב עין, יא. שערי אפרים ז,לז ונו"כ. המועדים בהלכה עמ' שכו, וש"ס. ספר המנהגים חב"ד עמ' 31.

הרב אופן. את השבת בהאיטי לא ישכח לעולם

הייתי צריך לנסוע לכמה שעות ועדכנתי את חברי המשלחת. אחד מהם שאל אותי: 'אז מי יקשור אותנו היום?'... הוא התכוון כמובן להנחת תפילין."

השבת השנייה, הייתה מרוממת לא-פחות מהראשונה. "אחרי הסעודה ניגשה אליי בתו של אייבי נתן, שבתחילה נחשבה נעדרת. היא אמרה לי שמאוד התרגשה מהאווירה שהייתה בשבת. היא התעניינה בפעילות היהודית שלנו". ביום חמישי שעבר חזר הרב אופן לביתו שבפתח-תקווה. "מתברר שדווקא במרחקים מרגישים את מלוא עוצמתה של האחדות היהודית", הוא מסכם את הביקור בארץ הגיחונים.

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411
Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

שולחן שבת

לכל התורה בכרך אחד

שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020